

6.1 Lokale heffingen

Lokale heffingen stellen de gemeente in staat eigen middelen te verkrijgen. Die middelen worden ingezet voor uitgaven voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen vindt plaats door middel van een verordening, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen en rechten. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, die vooral door de burgers wordt opgebracht. Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding ongebonden dan wel gebonden is. Ongebonden lokale heffingen zijn belastingen, zoals b.v. OZB en hondenbelasting. Belastingen rekenen we tot de algemene dekkingsmiddelen, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Hiervoor geldt het uitgangspunt dat ze kostendekkend zijn.

Rechten worden opgelegd als de gemeente diensten levert. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en rechtvaardig te verdelen.

In deze paragraaf geven we inzicht in:

1. de geraamde en gerealiseerde inkomsten (6.1.1);
2. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (6.1.2);
3. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de daarmee samenhangende geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd (6.1.3);
4. een aanduiding van de lokale lastendruk (6.1.4);
5. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid (6.1.5).

6.1.1 Verantwoording van de inkomsten

Heffingsbedragen 2019

Heffing	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Ongebonden heffingen				
Hondenbelasting	501	516	504	518
OZB eigenaren niet-woning	7.231	7.415	7.814	7.963
OZB eigenaren woning	10.446	10.450	10.760	10.783
OZB gebruikers niet-woning	4.854	4.961	5.291	5.343
Parkeerbelasting	1.665	1.768	1.656	1.837
Precariobelasting	298	269	300	234
Toeristenbelasting	131	145	132	139
Gebonden heffingen				
Afvalstoffenheffing	7.488	7.301	7.578	7.076
Begraafrechten	524	524	502	411
BIZ	239	203	200	190
Havengelden	492	452	455	452
Leges burgerzaken (incl. rijksleges)	1.677	1.563	978	1.135
Leges omgevingsvergunning	2.115	2.014	1.679	1.466
Leges overig	100	87	80	73
Marktgeden	98	89	104	147
Rioolaansluitrecht	-	-	75	77
Rioolheffing	8.840	8.888	9.270	9.346
Totaal heffing	46.700	46.641	47.380	47.189

Materiële verschillen worden toegelicht in de programma's.

6.1.2 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid voor de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en -regelingen;
- het coalitieprogramma 2018-2022;
- landelijke wet- en regelgeving.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen zijn geraamd op basis van het uitgangspunt dat wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De rioolheffing steeg daarom met 3,5% en bij de afvalstoffenheffing steeg het vaste bedrag en ook het tarief voor de ledigingen is gestegen. De gebruikersvergoeding voor de keuzecontainer is gedaald. De OZB tarieven zijn gestegen met 1,2% en de tarieven voor de toeristenbelasting zijn gestegen met 2,25%. De voor 2019 vastgestelde tarieven voor de overige belastingen en rechten stegen met een inflatiecorrectie van 0,6%, met uitzondering van de tarieven, die het rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd.

Zonnepanelen

Steeds meer mensen besluiten om zonnepanelen te laten plaatsen. Zonnepanelen behoren tot de onroerende zaak. Gemeente en GBTwente hebben geen beleidsvrijheid om zonnepanelen niet in de waarde te betrekken. De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van de Wet WOZ. GBTwente voert dit uit namens onze gemeente. De waarde in het economisch verkeer wordt bepaald op basis van marktgegevens. In hoeverre de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed is op de waarde, blijkt

uit de beschikbare marktinformatie. Uit de permanente marktanalyse tot nu toe is niet gebleken dat de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed is op de verkoopwaarde.

Als in de toekomst uit onze permanente marktanalyse blijkt dat de aanwezigheid van zonnepanelen wel van invloed is op de verkoopwaarde, dan heeft een gemeente bij een *positieve* invloed de mogelijkheid een facultatieve vrijstellingsbepaling op te nemen. Het GBT zal dan per object met zonnepanelen moeten bepalen wat de waarde is van de zonnepanelen op basis van o.a. levensduur, kwaliteit, aantal en ligging.

Dossier hervorming lokaal belastinggebied

Het streven van gemeenten naar meer belastingautonomie vergt een lange adem. Door gemeenten meer mogelijkheden te geven voor lokale belastingheffing, krijgen gemeenten de mogelijkheid om hun beleid in het toegenomen takenpakket beter te sturen. De lastenverzwaring voor inwoners wordt vervolgens teruggedrukt via lagere inkomstenbelastingen. Bouwstenen en varianten worden opnieuw tegen het licht gehouden. In het eerste kwartaal 2020 verschijnt het ambtelijke rapport. Besluitvorming wordt niet meer in deze kabinetsperiode verwacht.

Registratieplicht voor toeristische woningverhuur

Bij de begroting 2019 informeerden wij over een wettelijke registratieplicht voor woningbezitters die hun huis aanbieden voor toeristische verhuur. Minister Ollongren heeft dit aan de kamer meegedeeld en wil hiervoor de Huisvestingswet 2014 wijzigen, waarna gemeenten een wettelijke bevoegdheid krijgen om een registratieplicht te kunnen opleggen aan aanbieders van woningen voor toeristische verhuur. De wetwijziging is er nog niet. Deze is nodig om eventueel toeristenbelasting op te kunnen leggen.

Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB)

Op 14 mei 2019 is deze wet aangenomen. De wet treedt in 2021 in werking. De Wet WKB beoogt de bouwkwaliteit in Nederland te verhogen. De wijze van implementeren van de wet ligt nog niet vast. Er wordt aangesloten bij de Omgevingswet. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het toezicht op de bestaande bouw en omgevingsveiligheid. Nieuw is, dat de kwaliteit niet meer een papieren toets bij de gemeente is, maar dat de bouwer verplicht is om een gecertificeerde marktpartij in te schakelen die op locatie toetst of aan de bouwvoorschriften uit het Bouwbesluit wordt voldaan. De wijziging zal gevolgen hebben voor de kostprijsberekening van de dienst van de gemeente en dus voor de te berekenen leges. Gemeenten kunnen ook in 2020 al proefprojecten opstarten om te leren conform de nieuwe wet te werken.

Amendement Omtzigt : woningtarief voor instellingen van sociaal belang

Door een aangenomen amendement op het Belastingplan 2019 van het CDA (Pieter Omtzigt), krijgen gemeenten de vrijheid om voor 'instellingen van sociaal belang' het woningtarief voor de OZB toe te passen in plaats van het vaak hogere tarief voor niet-woningen (artikel 220f Gemeentewet). De voorgestelde wetwijziging roept veel vragen op die niet eenvoudig te beantwoorden zijn. Deze richten zich o.a. op de interpretatie van de term "instelling van sociaal belang". Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk wordt de heffing van OZB een stuk ingewikkelder. Het toepassen van de mogelijkheid van tariefdifferentiatie op basis van de voorgestelde wettekst brengt risico's met zich mee en kan leiden tot juridische procedures. Het opheffen van de onduidelijkheid vereist een wetwijziging, waardoor de onduidelijkheid nog wel 2 jaren kan blijven bestaan.

Fiscalisten adviseren, dat gemeenten die de strekking van het amendement willen invoeren zo duidelijk mogelijk toelichten wat men onder het woningtarief wil laten vallen en wat niet. In Hengelo volgen we het advies van juristen van het GBTwente om vooralsnog geen gebruik te maken van de wetwijziging.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding uitgesteld

Nu is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In

de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en daarna bij de fiscale rechter (rechtbank, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). De geplande inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2019 is niet gehaald. Het voorstel is namelijk onderdeel van de stroomlijning van de invorderingsregelgeving voor belastingschulden en toeslagschulden door de Belastingdienst. De verwachting is dat de stroomlijning pas na 2021 te realiseren is.

De macronorm OZB verdwijnt

In 2019 was de macronorm OZB gesteld op 4%. Dat betekent, dat de OZB van alle gemeenten samen niet meer dan 4% mocht stijgen. In Hengelo blijven we daar met een stijging van 1,2% ruim onder. Vanaf 2020 komt in de plaats van deze vergelijkingsnorm een nieuw instrument voor vergelijking tussen gemeenten, waar naast OZB ook afvalstoffenheffing en rioolheffing in opgenomen worden.

6.1.3 Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen).

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2020 in Hengelo worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerende- zaakbelastingen	Baatbelasting
Parkeerbelastingen	Bijdrage Bedrijven Investering Zone
Precariobelasting	Leges en Rechten
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Ongebonden belastingen

De ongebonden belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen, die niet aan uitgaven van de gemeente te relateren zijn. Daarom wordt in deze subparagraaf geen analyse van deze belastingen opgenomen. De achtergronden van de heffingen zijn in de begroting 2019 opgenomen en worden hier niet herhaald.

Gebonden belastingen

Mate van kostendekking van de gebonden belastingen

Per heffing wordt in onderstaande overzichten de mate van kostendekking weergegeven. Op begrotingsbasis moet steeds sprake zijn van maximaal 100% kostendekking. In werkelijkheid kan dit licht afwijken. Op grond van de regelgeving kan voor de bepaling van de mate van kostendekkendheid naast de directe kosten een bedrag voor overhead en BTW worden toegerekend. Voor de toerekening van de overhead is uitgegaan van de werkelijk aan de relevante kosten toe te rekenen uren vermenigvuldigd met het bij de begroting vastgestelde voorcalculatorische tarief.

Afvalstoffenheffing

De kosten van de inzameling en verwerking van afval worden betaald uit de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.3 Afval	8.299	106	1.367	9.772	7.323	2.954	10.277
6.3 Inkomensregelingen	505	-	-	505	-	-	-
Totaal	8.804	106	1.367	10.277	7.323	2.954	10.277
% Kostendekking							100

De kosten in het taakveld afval zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het bedrijfs- en huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Daarnaast begroten wij € 106.000 voor aan dit taakveld toe te rekenen overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. De tweede regel in de tabel betreft kwijtscheldingen van afvalstoffenheffing. Deze worden als kosten voor de afvalexploitatie beschouwd.

Rioolheffing

In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel (afvoer van afvalwater en regenwater) en de gemeentelijke watertaken, zoals de zorgplicht voor het grondwater. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken). Er staan geen individueel aanwijsbare -, maar collectieve tegenprestaties tegenover. De gemeente Hengelo hanteert één rioolheffing voor alle watertaken. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. Om het rioolstelsel op lange termijn in orde te houden, stelt de gemeente elke 4 jaren een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast. Dit plan is een opsomming van in tijd uitgezet onderhoud en vervanging in de toekomst met de bijbehorende geldbedragen en gevolgen voor de heffing.

Rioolheffing	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2 Riolering	7.590	242	917	8.749	9.346	139	9.485
6.3 Inkomensregelingen	736	-	-	736	-	-	-
Totaal	8.326	242	917	9.485	9.346	139	9.485
% Kostendekking							100

De kosten van het uitvoeren van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast begroten wij € 242.000 door aan dit taakveld toe te rekenen overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

Op basis van de Wet Bedrijven investeringszones kan een bijdrage Bedrijven Investerings Zones worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaald gebied binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt gebruikt om investeringen in het betreffende gebied ter bevordering van de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of nader publiek belang in de openbare ruimte te bekostigen. Bij de uitvoering wordt om doelmatigheidsredenen zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB. In 2016 is een BIZ voor de gebruikers van niet-woningen in het centrum van Hengelo voor een nieuwe periode ingevoerd.

BIZ	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	195	-	-	195	186	-	186
Totaal	195	-	-	195	186	-	186
% Kostendekking							95

Leges en rechten

Leges

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de Legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de Legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Hiervoor zou een economisch niet verantwoorde bijhouding van tijd en kosten per dienst moeten plaatsvinden. Een gemeente mag wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Het is mogelijk om tarieven van leges voor sommige diensten hoger vast te stellen om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Dit heet kruissubsidiëring. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginsel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in - op zichzelf geoorloofde - kostendekkingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginsel.

Titel 3 gaat over diensten onder de Europese Dienstenrichtlijn. De EDR regelt vergunningen aan dienstverrichters die bedrijfsactiviteiten uitvoeren. Kruissubsidiëring is hier mogelijk binnen een cluster van samenhangende vergunningen.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie Titel 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendekkendheid binnen titel 2.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Leges	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
Titel 1 Algemene dienstverlening:							
0.2 Burgerzaken	2.898	1.282	-	4.180	1.135	8	1.143
Totaal	2.898	1.282	-	4.180	1.135	8	1.143
% Kostendeckking							27
Titel 2 Omgevingsvergunning:							
8.3 Wonen en bouwen	1.363	742	36	2.141	1.466	15	1.481
Totaal	1.363	742	36	2.141	1.466	15	1.481
% Kostendeckking							69
Titel 3 Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn:							
1.2 Openbare orde en veiligheid	835	458	-	1.293	65	-	65
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	302	93	-	395	8	-	8
Totaal	1.137	551	-	1.688	73	-	73
% Kostendeckking							4

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de Verordening begraafrechten zijn opgenomen.

Begraafrechten	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	675	1	-	676	411	-	411
6.3 Inkomensregelingen	2	-	-	2	-	-	-
Totaal	677	1	-	678	411	-	411
% Kostendeckking							61

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt op grond van artikel 229 Gemeentewet een recht geheven. De gebruiker betaalt voor het gebruik van de haven en voor het genot van de diensten die daarmee worden verleend.

Haven	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
2.4 Economische havens en waterwegen	324	54	-	378	452	24	476
Totaal	324	54	-	378	452	24	476
% Kostendeckking							126

De kosten zijn incidenteel lager dan geraamd, doordat er minder uren dan normaal zijn gemaakt voor de havens en omdat de investeringen in de haven later starten dan was voorzien. De kostendeckkendheid is incidenteel hoger dan de begrote 99%.

Marktgeden

Op grond van artikel 229 van de gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

Markt	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	169	49	3	221	147	-	147
Totaal	169	49	3	221	147	-	147
% Kostendekking							67

Rioolaansluitrecht

Op grond van artikel 229 van de gemeentewet kan de gemeente een rioolrecht heffen. Dit recht ziet toe op het doorberekenen van de kosten die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten pand.

Rioolaansluitrecht	lasten taakveld	overhead	BTW	totale lasten	heffing	overige baten	totale baten
7.2 Riolering	77			77	77		77
Totaal	77	-	-	77	77	-	77
% Kostendekking							100

6.1.4 Aanduiding van de lokale lastendruk

Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven die ieder huishouden in een gemeente jaarlijks opgelegd krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In volgende tabel wijkt het bedrag voor afvalstoffenheffing af van de Coelo-cijfers. Coelo berekent de bedragen voor afval in gemeenten die diftar hanteren op basis van het gemiddeld aantal kilo rest- en gft-afval per inwoner per gemeente zoals gepubliceerd door het CBS. Omdat deze gegevens met twee jaar vertraging openbaar worden en wij recent vanuit diftar overgegaan zijn naar omgekeerd inzamelen, zijn de verouderde cijfers voor ons zonder betekenis. Wij gaan daarom uit van een samengesteld bedrag, gebaseerd op de ca. 37.000 aansluitingen/gezinnen, waarvan bijna 34.000 omgekeerd (restafval) in de ondergrondse containers storten en eveneens een zeer groot aandeel een groene minicontainer voor lediging aanbiedt. Samen met het vaste deel van het afvaltarief zijn de genoemde afvalinzamelingskeuzes de beste weergave van de afvalaanbieding van de gemiddelde Hengeloër.

De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling in de periode 2016-2019:

Woonlastenontwikkeling	2016	2017	2018	2019
OZB Eigenaar	259,78	264,38	276,28	281,24
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	281,59	247,64	213,24	201,84
Rioolheffing	205,68	212,88	220,32	228,00
Totaal	747,05	724,90	709,84	711,08
Eigenaar		-3,1%	-2,1%	0,2%
Huurder		-5,6%	-5,9%	-0,9%

Door de gewijzigde berekening t.o.v. de Coelo-cijfers wijken de bedragen voor de afvalstoffenheffing af van de jaarstukken 2018 (bedragen in de jaarstukken 2018 zijn over 2018 en 2017 288,75 resp. 303,08).

De lasten stijgen in 2019 ten opzichte van 2018 met 0,2% voor de eigenaar/bewoner van een woning. Voor de huurder van een woning dalen de woonlasten met 0,9%, omdat een huurder geen onroerende-zaakbelastingen betaalt en daarom relatief meer voordeel verkrijgt uit de verlaging van de afvalstoffenheffing.

Lastendruk volgens Coelo

De door Coelo gepubliceerde woonlasten geven volgens ons niet het juiste beeld voor onze positie ten opzichte van andere gemeenten. Zoals hiervoor aangegeven is de afvalstoffenheffing de oorzaak hiervan. Maar eenzelfde argumentatie kan ook gelden voor andere gemeenten, die hun afvalbeleid aangepast hebben. Daarom nemen we onderstaand toch de vergelijkende cijfers van de Twentse gemeenten ongewijzigd op vanuit de Coelo-atlas 2019. Voor de vergelijkbaarheid van de heffing voor het afvalaanbod gebruikt Coelo het aanbod van restafval en gft-afval per inwoner per gemeente zoals door het CBS gepubliceerd. De meest recente cijfers hebben betrekking op 2017. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het afvalaanbod lager is als een gemeente diftar hanteert. Bij hogere tarieven daalt het afvalaanbod in diftargemeenten ook. De cijfers van 2017 worden daarom gecorrigeerd voor ontwikkelingen (verandering van tarief of tariefsysteem) in 2018 en 2019. Deze algemene landelijke vergelijking leidt daarmee tot een hoger aandeel van de afvalstoffenheffing in de totale lokale lasten dan het in Hengelo gehanteerde uitgangspunt van het gemiddelde aanbod in een jaar.

Woonlasten éénpersoonshuishouden

	2018		2019		stijging 2019 in % tov 2018		rangorde
	bedrag	rangorde	bedrag	rangorde	2018	2019	
Almelo	781	14	808	14	3,5%	11	
Borne	744	8	769	10	3,4%	10	
Dinkelland	746	9	744	8	-0,3%	1	
Enschede	747	10	773	11	3,5%	12	
Haaksbergen	769	12	778	12	1,2%	5	
Hellendoorn	683	6	718	6	5,1%	13	
Hengelo	714	7	728	7	2,0%	7	
Hof van Twente	748	11	746	9	-0,3%	2	
Losser	775	13	792	13	2,2%	8	
Oldenzaal	638	3	637	3	-0,2%	3	
Rijssen-Holten	566	1	579	1	2,3%	9	
Tubbergen	654	4	666	4	1,8%	6	
Twenterand	657	5	710	5	8,1%	14	
Wierden	620	2	626	2	1,0%	4	
Overijssel	688		708		2,9%		
Nederland	651		672		3,2%		

Woonlasten meerpersoonshuishouden

	2018		2019		stijging 2019 in % tov 2018	
	bedrag	rangorde	bedrag	rangorde		rangorde
Almelo	781	8	808	10	3,5%	12
Borne	744	5	769	6	3,4%	11
Dinkelland	774	7	769	6	-0,6%	3
Enschede	787	9	808	10	2,7%	9
Haaksbergen	820	14	829	13	1,1%	6
Hellendoorn	797	12	836	14	4,9%	13
Hengelo	787	10	788	9	0,1%	5
Hof van Twente	790	11	778	8	-1,5%	1
Losser	806	13	817	12	1,4%	8
Oldenzaal	668	2	662	2	-0,9%	2
Rijssen-Holten	602	1	620	1	3,0%	10
Tubbergen	684	3	692	3	1,2%	7
Twenterand	697	4	745	4	6,9%	14
Wierden	764	6	763	5	-0,1%	4
Overijssel	755		743		-1,6%	
Nederland	721		740		2,6%	

6.1.5 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

De gemeente past bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toe. Binnen de mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de OZB, onderhoudsrecht begraven, rioolheffing en voor het vast recht bij de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen of lage gemeentelijke woonlasten betalen;
- voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend evenals voor rioolheffing bij een grondslag > 500m³ ;
- bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijk gesteld met particulieren;
- kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2019 is in totaal € 1.250.000 kwijtgescholden. Dit bedrag is als volgt onder te verdelen naar de soorten heffing:

Kwijtschelding per heffing	Begroot 2018 gewijzigd	Werkelijk 2018	Begroot 2019 gewijzigd	Werkelijk 2019
Rioolheffing	734	715	749	736
Afvalinzameling	404	455	400	505
OZB	2	11	2	7
Begraafrechten	3	2	3	2
Totaal kwijtschelding	1.144	1.182	1.155	1.250

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het formuleren van ambities en beleid maken én de uitvoering hiervan gaan gepaard met het maken van keuzes en het bewust afwegen van risico's. De aandacht voor dit onderwerp is dan ook actueler dan ooit. De gemeente bevindt zich in een zeer dynamische omgeving. De regeldruk neemt toe, het takenpakket wordt uitgebreid en de verwachting van de burger wordt steeds duidelijker hoorbaar via openbare kanalen. Hierdoor bevindt de gemeente zich in een glazen huis en neemt de kans op imago- en financiële schade toe en kan de impact hiervan groot zijn. De gemeente moet daarom op gestructureerde en transparante wijze de risico's beheersen.

De gemeente Hengelo heeft een integraal risicomanagementbeleid. Integraal risicomanagement is een brede invulling van risicomanagement, waarbij niet alleen de (wettelijke) kaders worden gevolgd, maar het risicobewustzijn breed wordt gestimuleerd. Risicomanagement is immers geen afzonderlijke activiteit, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen.

Om vast te stellen dat wij voldoende in staat zijn risico's op te vangen, maken we een inschatting van het zogenaamde *benodigde weerstandsvermogen*.

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie op langere termijn van de gemeente.

Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen is een goede risico-inventarisatie nodig met een inschatting van het gevolg, de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact. Daarnaast is een kansberekening nodig, omdat het niet waarschijnlijk is dat meerdere risico's zich op eenzelfde moment én in volle omvang zullen voordoen. Deze kansberekening voeren we uit met de zogenaamde Monte Carlo-analyse.

Risico's kunnen zich incidenteel voordoen, zoals eenmalige negatieve exploitatieresultaten. Deze risico's worden gedekt uit de algemene reserve. De vrij aanwendbare reserves vormen daarmee de zogenaamde *incidentele weerstandscapaciteit*.

Wanneer de financiële impact van risico's een structureel karakter heeft, is de algemene reserve als dekkingsmiddel niet toegestaan. Dan zal de *structurele weerstandscapaciteit* moeten worden aangesproken. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit uit hoofde van de overige heffingen.

6.2.1 Beleidsnotities

Titel	Raadsbesluit
Beleidsnota Integraal Risicomanagement Weerstandsvermogen 2018-2022	2271956